

A l'Empordà es *collona*

Text > ESTER SEGUÍ

De la *Guia sentimental de l'Empordanet* (Pòrtic, 2016), la guia personalíssima de l'escriptor i antropòleg Adrià Pujol Cruells (Begur, 1974), en vam parlar al número 302 de la REVISTA DE GIRONA i ja assenyalàvem que es presentava el *collonar* com una especialitat local poc coneguda. Amb la publicació de *La carpeta és blava* (LaBreu Edicions), amb pròleg de Miquel Martín, l'autor confirma, d'una banda, l'excel·lència de la seva prosa i, de l'altra, la voluntat d'explorar els límits de l'artefacte narratiu.

Aquesta vegada s'endinsa en la reflexió sobre què és l'humorisme i en la variant empordanesa, el *collonar* o l'*acollonar*. Es tracta d'un verb que no es troba localitzat en cap diccionari, però els diccionaris sí que recullen *colló* o *collonada*, aquesta última forma definida com a 'feta o dita extravagant, enutjosa o poc important'. Acompanyarem l'autor en una nit en blanc amb en Iakim, arquitecte barceloní instal·lat fa pocs mesos a l'Empordà i que parla un català «bastard». I és que en aquest assaig de ficció hi apareixen «Tarruella», «caparrassa», «xarbotar», «baba» o les «tomates».

Amb sonsos freds, cremat i carqui-nyolis amb vi sobre bales de palla amenaçades per senglars, l'autor intentarà respondre què és *collonar* a algú que

no ha nascut, com ell, al «triangle de les Bermudes»: entre Begur, Palafrugell i Regencós. L'amfitrió ha recollit en una carpeta blava les seves anotacions sobre el tema.

L'autor begurenc fa diverses aproximacions al *collonar* de la seva terra a través de la història, d'antropòlegs i filòsofs com Aristòtil o Kant, però també s'acosta a Pla i Ruyra i als tertulians d'un bar anomenat Senat per concloure que cap escriptor del país no ha fet servir aquesta paraula, excepte Ventura Ametller en una novel·la. En una de les aproximacions que fa, apunta que potser es tracta d'una forma «d'ironia local freàtica. És un tret empordanès. Ens ajuda a no matar-nos». Però també s'atreveix a qüestionar l'humor ètnic o a qualificar Ferran Adrià com «un gran humorista» per fer creure que ha descobert alguna cosa.

Tot això, escrit en una prosa fluida, esquitxada d'humor que gira cap a la ironia i que desemboca en un amor cap a les seves arrels: «vaig aprendre a collonar com qui aprèn a caminar, però com que visc a Barcelona, ara parlo amb més tacte, soc més pietós i m'encaparro menys».

La carpeta és blava (o grisa, segons en Iakim) és un Pujol Cruells en estat de gràcia, que deixa anar els seus entusiasmes i també els seus recels, que

camp del cinema i la literatura. I, del conjunt, n'acaba emergint un treballador incansable, dotat d'una personalitat contemplativa, pragmàtica i sorneguera.

Des d'un punt de vista narratiu, la història avança sense frens ni sotragades, lliure d'elements gratuïts, i té un final ben lligat. La lectura es fa curtíssima. García compon les pàgines amb traça: les vinyetes són netes, molt treballades, i els plans sempre s'alternen amb ritme i diversitat. Fa servir, amb enginy i elegància, picats, zooms, onomatopeies, i continuïtats

d'espai i temps (quan ens presenta els filòsofs catalans a la Universitat de Barcelona) o de moviment (Ferrater Mora a l'escala del Bryn Mawr College).

Tenint en compte que el resultat compleix totes les perspectives que se n'esperaven, seria una llàstima que García i Pastells no es decidissin a repetir l'experiència. El seu bon fer gràfic i textual els permet fer el salt a qualsevol altre tema del gènere *historietístic*. Tant de bo s'animin i en facin més, perquè necessitem molts més còmics com aquest.

es deixa endur en les escenes pseudo-socràtiques per embolicar el lector. Un lector que és conscient que, en realitat, ha estat un simple convidat. Perquè, finalment, qui *collona*? I a qui?

